

عنوان مقاله:

علت گرایی و دلیل گرایی در علوم اجتماعی

محل انتشار:

فصلنامه روش شناسی علوم انسانی، دوره 27، شماره 109 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

سید حسین شرف الدین - عضو هیات علمی موسسه امام خمینی ره

خلاصه مقاله:

انون‌مداری یا قاعده‌مداری [۱] جهان اجتماعی و اتخاذ موضع مستدل درباره سهم هر یک، یکی از مسائل بنیادین فلسفه علوم اجتماعی است. رویکرد قانونمدار با مرجعیت الگویی علوم طبیعی و تلقی جهان انسانی به عنوان بخشی از قلمرو جهان طبیعی با ویژگی‌هایی متمایز، هدف علم اجتماعی را تبیین روابط علی و معلولی میان کنشها/پدیده‌های اجتماعی و کشف قانون به شیوه‌های قیاسی میدانند؛ در حالی که رویکرد قاعده‌مدار، با اعتقاد به نیت‌مندی، معناداری، هنجارمندی، زمینهمندی و غایت‌مندی کنشهای انسانی، هدف علم اجتماعی را فهم تفسیری (همدلانه یا هرمنوتیکی) یا تفهم پدیده‌های انسانی و شناخت و استنباط دلایل کنشگران میدانند. جمعی نیز به صورت تلفیقی، هدف این علوم را توأمان، تفهم و تبیین یا تفهم تبیینی انگاشت‌هاند؛ عده‌ای نیز با خوانش علی از دلایل، و نقش علی آنها در کنش، موضع علت‌گرایانه را هرچند با تفسیری متفاوت، تقویت کرده‌اند. نوشتار حاضر درصدد است تا این منازعه عمیق و تعیین‌کننده را همراه با مبانی و مفروضات و آثار و نتایج مفهومی و روشی مترتب بر هر یک از مواضع مرجح را مورد بحث و بررسی قرار دهد. روش این مطالعه در مقام گردآوری، اسنادی و در مقام تحلیل و ارزیابی، مفهوم‌کاوی و اعتبارسنجی مویذات اثباتی و تاییدی هر یک از رویکردهای یادشده است. [۱].
rule governed/Law governed

کلمات کلیدی:

علت، دلیل، قاعده، قانون، معنا، تفهم، تبیین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1429455>

